“DAT IS EEN KWESTIE VAN HANDHAVING”

Wat “een kwestie van handhaving” voor het College van de gemeente Boxmeer betekende op Hoekstraat 14 sinds 2004.

Controle op luchtwassers

Het belang van luchtwassers in de veehouderij is al jaren regelmatig een punt van aandacht in het overleg tussen de Provincie Noord-Brabant en de gemeenten in Noord-Brabant.
Wij verwijzen hier o.a. naar een rapport **(bijlage 4**) van de Provincie Noord-Brabant van april 2013:
Rapport: resultaten Brabantbrede toezichtsaanpak luchtwassers 2011-2012
Speerpunt veehouderij en luchtkwaliteit van de Brabantse handhavingssamenwerking

O.a. staat op pagina 5:
"In de aanpak is opgenomen dat alle veehouderijen die beschikken over een luchtwasser in 2011 of 2012 ten minste éénmaal een onaangekondigde en grondige controle in de gebruiksfase ondergaan om te controleren of ze naar behoren functioneren. Verder was het doel van het project om luchtwassers die gedurende de looptijd van het project werden gerealiseerd te controleren bij de aanleg om te bezien of de installatie juist werd gedimensioneerd".
Verder staat ook op pagina 5:
"De Brabantse gemeenten en de provincie hebben zich in het voorjaar van 2011 geconformeerd aan de aanpak en afgesproken deze in 2011 en 2012 uit te voeren. De gemaakte afspraken tussen partners over de Brabantbrede Toezichtsaanpak luchtwassers zijn opgenomen in de bijlage."

Op pagina 12 staat:
1.4 Categorisering van overtredingen
In de Brabantbrede toezichtsaanpak luchtwassers is een lijst opgenomen met de meest voorkomende overtredingen met luchtwassers. De lijst geeft per type van overtreding aan of sprake is van een ernstige (categorie 1) of minder ernstige (categorie 2) overtreding. Het niet plaatsen en het niet correct in werking hebben van een luchtwasser zijn ernstige overtredingen.
Op Hoekstraat 14/16 zijn sinds 2004 meerdere, ernstige categorie 1-overtredingen aan de hand.

Op pagina 17 staat over deze categorie overtredingen:
Zogenaamde categorie 1-overtredingen komen in aanmerking voor zowel een bestuursrechtelijke als een strafrechtelijke aanpak. In de Brabantse handhavingsstrategie is opgenomen dat de rapportages van geconstateerde categorie 1-overtreding worden doorgestuurd naar de strafrechtpartner.

Op pagina 17:
3. SAMENWERKING MET DE HANDHAVINGSPARTNERS (OM-/FP, POLITIE, WATERSCHAPPEN)
Het Functioneel Parket (FP) laat weten dat het voor hen een interessant thema is vanwege de volgende punten:
- er wordt ernstige en onherstelbare schade toegebracht aan het milieu;
- er wordt een onaanvaardbaar hoog niveau van niet naleving binnen de sector gezien;
- er vindt ernstige concurrentievervalsing/verstoringen level playing field plaats;
- milieufeiten gaan mogelijk gepaard met andere strafbare feiten;
- er wordt veel wederrechtelijk voordeel genoten en er zijn voldoende afpakmogelijkheden.

Dit alles slaat dus op de meest ernstige overtredingen, die juist aan de hand zijn op Hoekstraat 14/16 sinds 2004.

Op pagina 19 staat over de luchtkwaliteit:
Verbetering luchtkwaliteit
Er zijn veel overtredingen met luchtwassers ongedaan gemaakt; een substantieel deel hiervan betrof zware overtredingen. ***Hiermee is een aanzienlijke emissie van ammoniak, fijn stof en stank voorkomen****. Alle uitgestoten ammoniak slaat vroeg of laat neer op de bodem (depositie). De cumulatieve emissie van ammoniak uit de veehouderij is zo hoog dat er op het grootste deel van het grondgebied van Brabant twee tot driemaal meer ammoniak neerslaat dan de verschillende zeldzame planten- en diersoorten die daar leven kunnen verdragen. Hierdoor gaan soorten in aantal achteruit en kunnen zelfs uitsterven (achteruitgang van de biodiversiteit). Het is onmogelijk om de precieze effecten op de biodiversiteit van de extra ammoniakuitstoot als gevolg van slechte naleving op één*

bedrijf in kaart te brengen. Feit is echter dat het ***voorkomen en ongedaan maken van overtredingen positieve effecten heeft op de leefomgeving, op de biodiversiteit en de natuur.***

Op pagina 20 staat:
5.2 Aanbevelingen
Aanbeveling 1
De niet gecontroleerde luchtwassers in het vervolg van 2013 alsnog inspecteren en de resultaten overleggen om het project met de afgesproken inzet af te ronden.

Conclusie:
Gemeente Boxmeer was deelnemer aan dit project, maar had lak aan de afspraken met de provincie en nam de provincie, het milieu en de omwonenden absoluut niet serieus!

Werkwijze College binnen de gemeenteraad

Regelmatig is de politiek geattendeerd op de overlast die omwonenden hebben van grote varkenshouderijen o.a. van de veehouderij aan de Hoekstraat 14/16, en is aangedrongen op handhaving.

Dit heeft regelmatig geresulteerd in vragen van fracties binnen de raad. Zie bijvoorbeeld de raadsvragen van 10 oktober 2013 en de antwoorden van 6 november 2013 **(bijlage 1):**

Vragen raadslid dhr. M.O. Wiggers de Vries (Fractie PK) ex artikel 40 Rvo betreffende Intensieve Veehouderij in de nieuwe Structuurvisie gemeente Boxmeer en beantwoording College.
In de 2e alinea staat*:*
"In en om Rijkevoort is inmiddels goed merkbaar wat deze schaalvergroting voor overlast teweeg brengt. Cornelissen Varkenshouderij BV breidt daar enorm uit. Het bedrijf heeft inmiddels 9 vestigingen in Noord-Brabant en Limburg. Aan de Sassenkamp maar ook aan de Hoekstraat in Rijkevoort levert dit steeds grotere overlast op."

In de 3e alinea staat:
"Burgers rondom de Sassenkamp en de Hoekstraat hebben niet het gevoel door u serieus genomen te worden als zij met vragen of klachten bij de gemeente aankloppen. De bouwvergunning voor de mestverwerker is inmiddels door u verstrekt. Ook de verdere uitbreiding aan de Hoekstraat staat u niet in de weg. Dit ondanks steeds strenger beleid van de provincie. Dat buurtbewoners met enorme stankoverlast zitten lijkt u niet te deren. Milieueisen worden naar beleving van omwonenden door u onvoldoende gehandhaafd. Bij rechtszaken bagatelliseert u naar beleving van omwonenden de problemen. Zij voelen zich door u niet serieus genomen. Het gevoel is dat u alleen het belang van Cornelissen Varkenshouderij BV voor ogen heeft. Ook hebben de inwoners niet het idee dat Cornelissen BV de dialoog met omwonenden serieus wil voeren".

De vragen en antwoorden 8, 9 en 10:
Vraag 8: *De inwoners van de Hoekstraat en directe omgeving worden zeer regelmatig geconfronteerd met stankoverlast, verkeersoverlast en modderige wegen. Vindt er voldoende controle plaats?*
In vraag 8 wordt specifiek gevraagd of er voldoende controles zijn bij het bedrijf van Cornelissen BV aan de Hoekstraat; in het antwoord onder vraag 8 en 9 staat dat er controles zijn geweest en dat alles in orde is:
Antwoord 8 en 9:
"Luchtwasser was conform vergunning in werking" *en "****de fysieke controle*** *door een medewerker van het RMB (thans: ODBN) heeft* ***niet geleid tot het opstarten van een handhavingsactie****".*

In vraag en antwoord onder 10 is het zo mogelijk nog schrijnender:
Vraag 10: *Waarom wordt Cornelissen BV niet verplicht om bij het verstrekken van nieuwe milieuvergunningen of wijziging hiervan direct luchtwassers te plaatsen of tenminste binnen een vooraf gestelde maximale termijn? Wat gaat u hier vanaf nu mee doen?*

Antwoord:
Bij vergunningverlening dient Cornelissen te voldoen aan de vergunde situatie. Een half jaar na vergunningverlening wordt er een opleveringscontrole hierop uitgevoerd. Tijdens controlebezoeken is geconstateerd dat de aanwezige luchtwassers conform de vigerende vergunningen zijn geplaatst en in werking zijn.

De onwaarheden die door het College werden verteld binnen de gemeenteraad stapelen zich maar op, het gaat hier om vragen gesteld in oktober 2013, terwijl de luchtwassers bij Cornelissen op Hoekstraat 14 al sinds 2004 verplicht zijn.
Afgaande op het antwoord van het College hadden deze luchtwassers al in 2005 gecontroleerd moeten zijn, en zou zijn geconstateerd dat de luchtwassers niet waren geplaatst.

Nogmaals: Werkwijze College binnen de gemeenteraad

Gemeenteraadsvragen van 14 april 2014 en de antwoorden van 14 mei 2014 (**bijlage 2):**
Vragen raadslid dhr. W. van den Hoven (fractie SP) ex artikel 40 Rvo betreffende controles op luchtwassers bij veehouderijen en beantwoording college.
O.a. in de 1e alinea:
"Vanuit de burgers horen we regelmatig klachten over stank en over het feit dat luchtwassers niet aan zouden staan. Uit recente berichtgevingen blijkt ook dat nog steeds veel veehouderijen niet goed om gaan met luchtwassers, de luchtwassers uit hebben staan of zelfs helemaal geen luchtwassers hebben".

Vraag 2*: Hoeveel van de veehouderijen hebben luchtwasser installaties? Hoeveel van deze veehouderijen zijn verplicht een luchtwasinstallatie te gebruiken?*
Antwoord: *" Er kan dus gesteld worden dat een luchtwasser verplicht gebruikt dient te worden wanneer deze vergund is en het bedrijf regulier in werking is. Er zijn binnen de gemeente Boxmeer op 26 locaties luchtwassers vergund. Op 8 locaties zijn deze luchtwassers niet aanwezig, doordat dit locaties zijn die nog opgericht moeten worden of waar de bedrijfsactiviteiten gestaakt zijn"*.

Ten aanzien van Hoekstraat 14/16 zijn dit onwaarheden die het College hier antwoordt.
Op Hoekstraat 14 zijn de luchtwassers al verplicht sinds 2004, en zijn deze oude stallen 1 + 2 ook steeds in bedrijf geweest.

Vraag 3: *Wordt er in de gemeente Boxmeer gecontroleerd op het gebruik van luchtwassers? Zijn alle veehouderijen met luchtwassers in de gemeente Boxmeer gecontroleerd?*
Antwoord: *"Er wordt gecontroleerd op de uitvoering en het gebruik van luchtwassers. Voor deze controles worden checklisten gebruikt waarin de uitvoerings- en gebruikseisen zijn opgenomen".*
Verder wordt hierin aangegeven dat op 2 locaties nog niet is gecontroleerd, *"maar die locaties staan wel voor een controle in het programma van 2014 opgenomen".*
Dit kan niet locatie Hoekstraat 14/16 zijn, daar zijn luchtwassers al verplicht sinds 2004.
Feit is dat er niet is gecontroleerd op Hoekstraat 14/16 in 2014, dus dat kan niet 1 van de 2 door het College genoemde locaties zijn, die voor een controle in het programma van 2014 zijn opgenomen.
Het vervolg van de vragen en antwoorden gaan hier over integrale controles, hercontroles, onaangekondigde en aangekondigde controles, controles naar aanleiding van klachten, overtredingen enz.
In dit antwoord aan de Raad wordt door het College het controleprogramma Hoekstraat 14/16 "vergeten", en dat al sinds 2004!

Vraag 9: *Hoe vaak is er handhavend opgetreden bij overtredingen en op welke manier?*
In het antwoord geeft het College aan te werken volgens de Noord-Brabantse handhavingstrategie “zo handhaven wij in Brabant”.
Antwoord: "*Bij de afwikkeling van de geconstateerde overtredingen wordt de Noord-Brabantse handhavingstrategie “zo handhaven wij in Brabant” gehanteerd. Deze handhavingstrategie heeft een indeling qua overtredingen. Wanneer er sprake is van zware overtredingen of wanneer naar aanleiding van een reguliere controle niet is voldaan aan het gevraagde dan wordt er een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom verstuurd. In de gevallen waar geen luchtwasser aanwezig was is dit handhavingtraject op basis van hoofdstuk 5 Algemene wet bestuursrecht en hoofdstuk 5 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ingezet.*
Verder is bij een aantal hercontroles vastgesteld dat kleinere overtredingen nog niet ongedaan waren gemaakt. Hierbij is dan eveneens een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom geuit. In twee gevallen is een dwangsombeschikking uitgegaan, omdat geen gevolg was gegeven aan het voornemen en de vereiste luchtwasser niet geplaatst was. Deze luchtwassers zijn inmiddels geplaatst.
Van de bevindingen van elke uitgevoerde controle wordt de eigenaar van de inrichting op de hoogte gebracht via de controlerende instantie".

Uit dit antwoord aan de Raad doet het College het voorkomen alsof ze binnen de gemeente ten aanzien van controles op luchtwassers in de veehouderij alles onder controle hebben. En bij de afwikkeling van de geconstateerde overtredingen wordt de Noord-Brabantse handhavingstrategie gehanteerd.

Onder druk van de Rechtbank Oost-Brabant is er uiteindelijk op Hoekstraat 14 een controle geweest op 8 december 2017, wat heeft geleid tot een last onder dwangsom. Deze last onder dwangsom is bevestigd in een uitspraak van uw Afdeling ECLI:NL:RVS:2021:216 onder rechtsoverweging 6.1. Dit omdat er op 2 april 2019 géén zicht op legalisatie van de illegale situatie was.
Tenslotte heeft de Rechtbank Oost-Brabant op 10 juni 2020 Cornelissen na 16 jaar verplicht om stal 1 op Hoekstraat 14 van een luchtwasser te voorzien. Zie Proces verbaal zitting 10 juni 2020, pagina 9 en 10. Verder moest het dierenaantal worden teruggebracht naar het vergunde aantal (**bijlage 3**).
Stal 2 mag echter nog gewoon zonder luchtwasser in werking blijven, ook sinds 2004! Stal 3 mag ook nog gewoon in werking blijven, ondanks dat dit in strijd is met vergunningsvoorwaarde 3.1.2, waarin staat dat zowel stal 1 als stal 2 van een luchtwasser moeten zijn voorzien voordat stal 3 gebruikt mag worden.

Het beleid van het College van de gemeente Boxmeer was: handhaven doen we niet, lastige raadsvragen daarover beantwoorden we met onwaarheden en als er bezwaar komt op een nieuwe vergunning zeggen we *“Dat is een kwestie van handhaving”* en verschuilen we ons achter een uitspraak van de Raad van State.

Conclusie:
Het College van de gemeente Boxmeer is er sinds 2004 regelmatig op geattendeerd dat betreffende veehouderij illegaal bezig is. Regelmatig worden er raadsvragen gesteld over betreffende veehouderij. Het College gaf steeds aan dat alles in orde is, dat Cornelissen zich houdt aan de vergunningen en de vergunde, dus verplichte, luchtwassers daadwerkelijk gecontroleerd en correct in gebruik zijn.
Ten aanzien van het bedrijf aan de Hoekstraat 14/16 heeft het College echter alleen maar onwaarheden verteld tijdens de vele raadsvergaderingen, het College had lak aan het milieu en de omgeving van deze veehouderij.
Het was voor het College blijkbaar geen punt dat het Openbaar Ministerie en het Functioneel Parket dergelijke overtredingen die op Hoekstraat 14/16 al sinds 2004 aan de hand zijn milieucriminaliteit noemen. Vanaf 2004 faciliteerde het College zelfs actief deze criminele milieuactiviteiten.